

Vízkereszt ünnepe után utolsó vasárnap

► 2Pt 1,16–21

Őt hallgassátok!

A vasárnap jellege

A vízkereszt ünnepe utáni időszak vasárnapjainak száma, mint tudjuk, húsvét ünnepétől függően változik. Az idei évben ebből a vasárnapból szám szerint az ötödik az utolsó, amelynek fehér terítője is Krisztus dicsőségének ragyogását erősíti bennünk, amire a vasárnap bevezető igéje is utal: „*Isten gyújtott világosságot a mi szívünkben, hogy Jézus Krisztus arcán felismerjük az ő dicsőségének ragyogását.*” (2Kor 4,6) Ezek a vasárnapok kibontják az ünnepnek, az egész időszaknak öszszetett teológiai mondanivalóját, Krisztus megdicsőülését állítva középpontba (HAFENSCHER 2010). Az ünnepek kialakulásának idején ez az időszak jelentette az egyházi esztendő végét, így talán jobban érthető a vasárnapokat jellemző eszkatológiai fokozódás. Mindegyik vasárnap Krisztus dicsőségét és hatalmát prédikálja, egyre tágulóbb horizontban, egészen konkrét vonatkozásokban mutatva meg nekünk az értünk testben megjelent Megváltó isteni dicsőségét, a hit szemének látására (JÁNOSSY 2008, 18. o.).

Amit a textusról tudni kell

Péter második levele nevezhető talán búcsúlevélnek, amelyet a szerző a halála előtt még afféle utolsó intésként írt a szeretteinek – itt a keresztény gyülekezetnek, kicsit konkrétan a Pál apostol által alapított kis-ázsiai gyülekezeteknek. A címzésben Simon Péternek nevezi magát az író, bár a levél szerzője ismeretlen; egy zsidókeresztény ember, aki az egyház szószólójának tartja magát, ezért a korban bevett módszert alkalmazva „bűjlik” Simon Péter tekintélye mögé (GERÓFINÉ 2016).

A 3. fejezet 1–2. versében így foglalja össze, hogy mi a levél megírásának célja és apropója: „*Ez már a második levél, szeretteim, amelyet hozzátok írok: ezekben emlékeztetés által ébresztgetem tiszta gondolkodásokat, hogy eszetekbe jussanak a szent próféták előre megmondott szavai és apostolaitoknak az Úrtól és Üdvözítőtől kapott parancsolatai.*” Erre az ébresztgetésre, bátorításra, az apostoli szó megerősítésére azért is volt szükség, mert csúfolódók, tévtanítók bizonytalanították el a gyülekezetet. Az ígét mint fényességet adó, iránymutató

lámpást írja le a levél szerzője, amely soha nem kitalált történetek, mendemondák alapján vagy emberi akaratból szólt vagy hangzott, hanem Isten akaratából. Ennek hangsúlyozása elengedhetetlen muníciójul, stabil alapként szolgálhatott a tévitanítók által „megfertőzni akart” gyülekezeteknek.

A próféciák háttérében a Szentlélek áll, nem pedig mesemondók kreatív fantáziája. A próféciákban, az apostoli szóban ugyan az ember hangján, de az Isten is szól, ő az, aki figyelmezteti a gyülekezetet arra, hogy az ígét szívlelje meg; ő az, aki inti és ébresztgeti a gyülekezetet mindennek a megtartására. A prófécia – és ezzel a Szentírás – hitelességét húzza alá a Péter neve alatt író szerző, amikor azt hangsúlyozza, hogy Isten szól a próféta által. A szent hegyen történetek összefoglalása is ezt hivatott alátámasztani, hiszen tanúként voltak ott – legalábbis Péter apostol –, látták Krisztus megdicsőülését, hallották szavait, azokat adják tovább, hogy a gyülekezet ezen a szilárd alapon megállhasson a hitében még akkor is, ha támadások érik – ez ma nekünk is fontos intés és üzenet.

A perikópa megértése

Máté evangéliumában olvassuk, halljuk a lekióban vasárnap a szent hegyen történeteket. Ekkor elhangzik az a mondat az égből – a fényes felhőből –, amely Jézus megkeresztelésekor is elhangzott: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm*”; de itt még hozzáteszi Isten, hogy „*őt hallgassátok*!” Ez az isteni kinyilatkoztatás az, amely köré az ünnepkör jelentősége és mondanivalója fonódik, és megerősíti számunkra azt. Egyrészt azt, hogy Krisztus teljesen Isten, hiszen Isten őbenne jelentette ki önmagát, őt kell hallgatni, mert ő az, akire nézve láthatjuk, milyen az Isten. Másrészt teljesen ember is, hiszen testben jött el, emberként, így ismeri az emberlét minden korlátját, velejáruját. Csak benne, a teljesen Isten és teljesen ember Krisztusban szemlélhető és értelmezhető helyesen Isten dicsősége. Ő az, aki szólt a próféta által korábban is, ő az, aki a meghallásnak, meglátásnak, megértésnek,

magának a Szentírásnak (is) a kulcsa. Ő a világ világozása, a fény forrása, a lámpás, amely világosságot gyújt az emberek szívében (GERŐFINÉ 2016).

Igehirdetési vázlat

Hitelesség – ma?

Abban a korban élünk, amelyben minden lehetséges fórumon arra biztatnak bennünket, hogy több szűrőn futtassunk át minden információt, amelyhez csak közünk lehet. Legyünk kritikusak, és ne higgyünk el semmit addig, míg meg nem bizonyosodtunk róla, hogy az valóban hiteles. Hitelét pedig a bizonyos tudományos területeken, szakmai szempontból is elismert tekintélyek szava igazolja. Ha egy bizonyos területen „nagy név” azt mondja, hogy adott információ helytálló, akkor hamar készpénznek vesszük, amíg nem jön másik, esetleg megcáfolják, majd egy másik „nagy név” alátámasztja, és így tovább. A hiteles – vagy annak vélt – információk jönnek-mennek, változnak, ahogy mi mondjuk. Mondják, az igazság is relatív, a helyzettől függ, kinek van igaza, vagy hogy hol van az igazság. Az is igaz, hogy olyan szellemi áramlatok vesznek körül minket, hogy a kereső ember vagy éppen az elbizonytalanodott hívő sem tudja igazán, hova forduljon, kinek higgyen. Elveszni látszik a lába alól a talaj, miközben éppen az lenne a cél, hogy kapaszkodót, szilárd alapot találjon.

Ő az, aki fényt gyújt

A kijelölt igeszakaszban Péter apostol neve és személye adja szavainak hitelét, hiszen világosan leírja, hogy szemtanúként ott voltak a szent hegyen. Saját, átélt tapasztalatukból tudnak beszélni Jézus megdicsőüléséről, pontosan le tudják írni a helyszínt, az elhangzottakat Jakab apostollal együtt. Lehet-e hitelesebb forrása az Isten üzenetét átadónak, mint az, aki személyesen ott volt a szent hegyen, és látta Krisztus megdicsőülését? Nem kitalált mese, nem a fantázia szüleménye, nem tanító történet vagy éppen valamiféle erkölcsi igazságot hangsúlyozni akaró, könnyen megjegyezhető „sztori”. Szemé-

lyesen lehettek tanúi az Isten kijelentésének, a saját fülükkel hallhatták, hogy maga Isten mondja: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, őt hallgassátok!*” Ez abban a pillanatban az apostol szavain keresztül volt lehetséges. A fényt azonban Krisztus maga gyújtja az emberek szívében az ige meghallására és megértésére, ő a kulcs, amely kinyitja az ajtókat, és ő az, aki át is vezet ezeken az ajtókon.

Maga Krisztus

Az epifánia, vízkereszt ünnepe teljes fényével világítja meg előttünk Krisztus kettős természetét, az emberré lett Isten és az istenember titkára irányítja a figyelmünket (GERŐFINÉ 2016). Ebből a titokból részesedhetünk mi is, hogyha arra figyelünk, akire valójában figyelünk kell. Ha nem kitalált meséken, emberi mélységekbe kényszerített magyarázatokon, a misztériumot, a csodát, az isteni magasságot és megfejthetlenséget figyelembe nem vevő elméleteken tájékozódunk, hanem az Isten által is „hitelesített” szóra figyelünk: Krisztusra, az ő szavára és azoknak a tanúknak a szavára, akik együtt voltak vele a szent hegyen. Micsoda könnyebbség az, hogy nem kell magunknak döntenünk, nem kell a saját jól bejártott szűrőinknek átfuttatnunk Krisztus szavát, hanem tudhatjuk, hogyha őt hallgatjuk, az igaz, hiszen az isteni kijelentés ő maga!

Őt hallgassátok!

A hiteles tanúk kérdése azonban nyilván piszkálja a mai ember fantáziáját. Hányszor halljuk, olvassuk, tapasztaljuk, hogy a Szentírás tanítását mesének, emberek bolondságának – hogy tovább ne fokozzuk –, pénz- és/vagy hatalomhajhászásnak titulálják egyének vagy közösségek. Bántó megjegyzések ezek ugyan, de mégis tartozunk azzal – magunknak is –, hogy elmagyarázzuk, miért hisszük, hogy a Szentírás szava követendő: Isten maga gondoskodott róla, hogy az ő igéjének terjedése ne szűnjön meg. Az istentől ihletett emberek a Szentlélek indítására szólaltak meg. Üzenetük nem emberi akarat, hataloméhség, kapzsiság vagy hátsó szándék vezérelte egyveleg, hanem tanúságtétel, és reménység szerint – ha

nem is ugyanabban a formában vagy ugyanolyan elánal – ilyenekkel ma is találkozhatunk. A bizonyágtévő lélek szava a megtapasztalt, átélt ígéről való tanúskodás. Isten maga tette megtapasztalhatóvá és megélhetővé az ő igéjét. A testté lett Igében találkozhattak vele azok, akiknek bizonyágtételét olvashatjuk ma is, s habár ők már nincsenek közöttünk, az Ige élő és ható. Ez teszi kétséget kizáróvá a Biblia hitelét: ugyanaz az Ige szólt akkor és szól hozzánk ma is. Így az üzenet ma is érvényes: őt hallgassátok!

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

2Móz 3,1–15: Mózes találkozik Istennel a Hórebbe az égő csipkebokornál. Utalhatunk a prédikációban arra, hogy az isteni kijelentés váratlanul érhet bennünket, de a megtapasztalás mindannyiunk számára nyitott lehetőség. Isten személyes szólítása, Mózes kétkedése és Isten ígérete arra vonatkozóan, hogy végig vele lesz, megmutatja nekünk azt is, hogy Isten mindig így viseltetett az ember iránt. Isten keres és (el)hív, a Szentlélek indít, Krisztus pedig vezeti azt, aki válaszol is erre a hívásra.

Mt 17,1–9: Jézus megdicsőülése, a szent hegyen történt események evangéliumi leírása kulcsfontosságú az igehirdetés és az ünnep szempontjából.

Imádság

Megváltó Krisztusunk! Te vagy a fényesség, amely meggyújtja a lámpást a mi szívünkben is. Te vagy az a kulcs, amely megnyitja a megértés ajtaját. Kérünk, te vezess bennünket, és indíts arra, hogy tanúid lehessünk mi is a világban. Add, hogy ne szégyelljük az evangéliumot, add, hogy örömmel kiálthassuk a világba: te vagy az út, az igazság és az élet. Add, hogy téged hallgathassunk, és igéd gyökeret verjen és kihajtszon, látható és továbbadható gyümölcsöt teremjen. Ámen.

Illusztráció

Novemberben tartottuk a szokásos egyházmegyei konfirmandustalálkozót Vas megyében, Kőszegen,

nagyjából százhusz fiatallal. A nap témája az ifjúság évének igéje, az a jézusi mondat volt, amelyben kijelenti, hogy ő maga az út, az igazság és az élet. Mindhárom témát körüljártuk, és a végén egybe-
fűztük ezeket. Nagyon meghatározó volt számomra egy személyes élmény a kiscsoportos munka során, amikor az igazság témáját igyekeztünk boncolgatni, amelyhez Pilátus és Jézus beszélgetése, Pilátus gondolatai adták a vezérfonalat. Igyekeztünk azt is meglátni, hogy miért mondjuk sokszor, hogy az igazság relatív, vagy hogy mindenkinek megvan a maga igazsága; nyilván előkerült a hitelesség kérdése is, és az, hogy olykor mennyire elhomályosítják előttünk a személyes kapcsolódásaink vagy éppen a nem kapcsolódásaink, érzéseink, a környezetünk hatása, a társadalom, a világ nyomása a valódi igazságot. Egy nyolcadik osztályos diák a beszélgetés során felvetette, hogy mindez irreleváns, mert bármi is homályosít vagy próbál eltéríteni, igazság akkor is csak egy van, hiába nincs róla tudomásunk, vagy gondolunk mást. Krisztus igazsága létezik csak, ahogy abban a történetben is csak az létezett és az létezik ma is – még akkor is, hogyha mi, emberek próbáljuk megérteni a „másféle igazságokat”. Krisztuson, az ő szaván kell megmérni mindent, és akkor nem tévelygünk. Ezzel a kulcsgondolattal zárult le a csoportmunkánk – szívből jövő, őszinte bizonyosá-

tétel volt akkor is, hogyha ez a nyolcadik osztályos gyerek konkrétan nem annak szánta.

Felhasznált irodalom

- GERŐFINÉ Brebovszky Éva 2016. Vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnap (2Pt 1,16–21). *Lelkipásztor*, 91. évf. 1. sz. 30–32. o.
- HAFENSCHER Károly 2010. *Liturgika. A keresztény iszentesztelel protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Luther Kiadó – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszék, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. 2., jav. kiad. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.
- Jegyzetek a katolikus Bibliához. *Arcanum.hu*, <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/BibliaJegyzetek-jegyzetek-a-katolikus-bibliahoz-3/bevezetes-a-katolikus-levelekhez-2BC4/szent-peter-ii-levele-2pet-2C29/>.
- KELLY, William: Einführender Vortrag zum 2. Petrusbrief. *Bibelkommentare.de*, <https://www.bibelkommentare.de/kommentare/537/einfuehrender-vortrag-zum-2-petrusbrief>.
- Keresztyén bibliai lexikon. *Arcanum.hu*, <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-keresztyen-bibliai-lexikon-C97B2/p-CA415/peter-levelei-CA486/>.
- SCHERMANN Gábor 2008. Vízkereszt ünnepe után utolsó vasárnap. *Lelkipásztor*, 83. évf. 1. sz. 25–26. o.

■ NÉMETH KITTI